



## Exporturile moldovenești și impactul Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA)

Exporturile joacă un rol economic important în Republica Moldova, întrucât reprezintă 44% din PIB. De-a lungul timpului, a avut loc o reorientare a exporturilor dinspre CSI către spațiul Uniunii Europene (UE). Începând cu anul 2004, exporturile în UE au crescut în medie cu peste 10% anual, exprimată în dolari. La ora actuală, aproximativ  $\frac{2}{3}$  din exporturile moldovenești sunt destinate Uniunii Europene. Această evoluție a fost sprijinită de o serie de măsuri comerciale, care au dus la semnarea acordului de liber schimb (ZLSAC<sup>1</sup> - DCFTA) în iunie 2014. În ciuda acestui fapt, este surprinzător că ZLSAC a fost atacat, cu apeluri pentru legături mai strânse cu Uniunea Economică Eurasiatică (UEE), condusă de Rusia și, respectiv, o revizuire a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător.

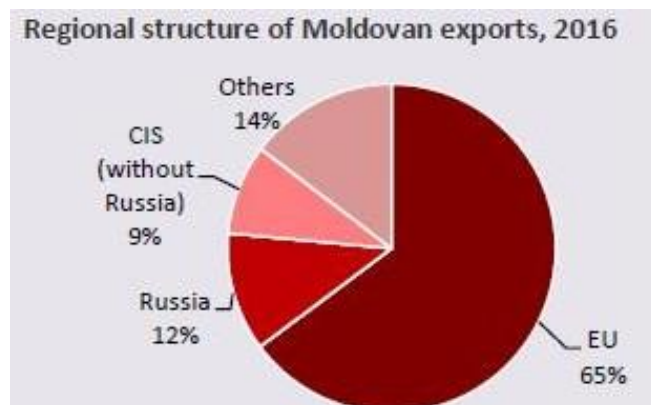
În viziunea celor doi autori, intensificarea comerțului cu UEE are sens, deoarece reprezintă 17% din exporturi. Totuși, aceasta nu trebuie să aibă loc în detrimentul comerțului cu UE din trei motive simple. În primul rând, nu este indicat să tratezi cu suspiciune un acord cu un partener comercial, care cumpără  $\frac{2}{3}$  din exporturile tale. În al doilea rând, PIB-ul UEE este de doar 9% din cel al UE având, astfel, un potențial mult mai mic. În al treilea rând, și cel mai important, nu este nevoie să se aleagă între UE și UEE. Prin urmare, în viziunea autorilor, Moldova trebuie să continue implementarea ZLSAC, să renunțe la dezbaterile dăunătoare privind orientarea sa comercială, care are un impact negativ asupra investițiilor și a bunăstării cetățenilor.

### Importanța economică și reorientarea exporturilor

Exporturile de bunuri și serviciile au însumat 2.9 miliarde de dolari în anul 2016, echivalentul a 44% din PIB-ul Republicii Moldova. Acest lucru demonstrează că exporturile sunt foarte importante pentru Moldova, din punct de vedere economic.

Începând cu anul 2004, a avut loc o semnificativă reorientare regională. În timp ce în anul 2004 mai mult de 50% din exporturi erau realizate către CSI, în 2016 aproximativ  $\frac{2}{3}$  din exporturi sunt destinate Uniunii Europene.

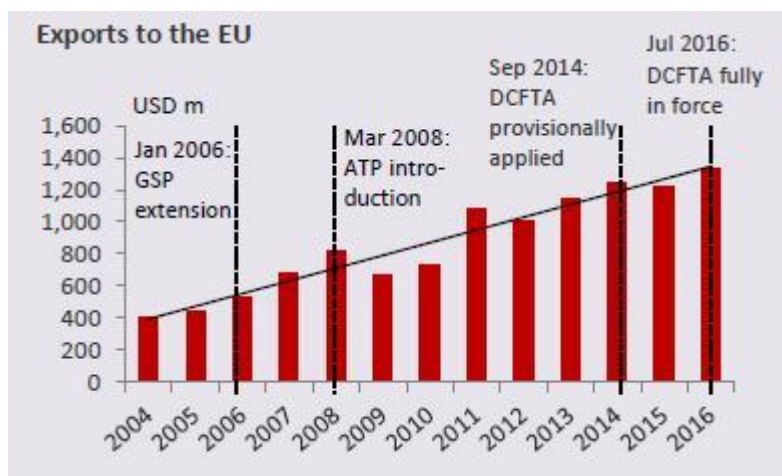
### Structura regională a exporturilor moldovenești, 2016



<sup>1</sup> Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător

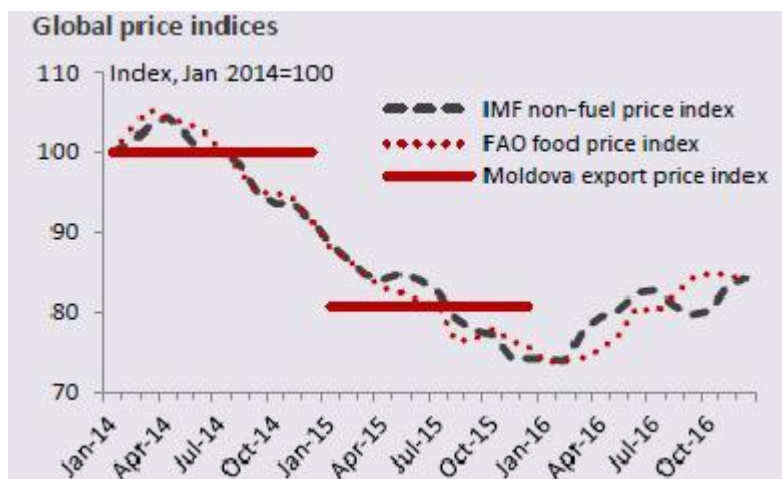
## Exporturi în Uniunea Europeană

O creștere semnificativă a exporturilor către UE a avut loc datorită forțelor de piață, sprijinite de o politică comercială inteligentă. Într-adevăr, liberalizarea comerțului cu UE a început acum multă vreme. Drept urmare, începând cu 2004, exporturile în UE, exprimate în dolari, au crescut în medie cu peste 10% anual.



## Impactul pe termen scurt al ZLSAC

În anul 2015, în primul an complet de la implementarea ZLSAC, exporturile în UE au scăzut ușor cu 2,3%, ridicând astfel întrebări cu privire la eficacitatea noului tratat. Cu toate acestea, declinul veniturilor din export a fost cauzat de o scădere puternică a prețurilor la nivel internațional pentru materiile prime, care domină exporturile moldovenești.



Dacă filtrăm acest efect de preț, care nu are nicio legătură cu ZLSAC, exporturile în UE (exporturi în termeni fizici) au crescut substanțial, cu 27%. Astfel, ZLSAC, se pare că a avut un puternic impact pozitiv asupra exporturilor din anul 2015. Însă acest impact nu a fost perceput de majoritatea comentatorilor, întrucât a fost contrabalansat de declinul la nivel internațional al prețurilor pentru materiile primă. În 2016, exporturile în UE au fost pe deplin recuperate și au depășit nivelul de dinaintea ZLSAC.

## **Efectele pe termen lung ale ZLSAC**

Implementarea ZLSAC este un proces continuu de armonizare cu normele UE, care poate dura până la 10 ani. În decursul acestui proces pe termen lung vor apărea factori adiționali care vor contribui la creșterea exporturilor în UE, precum:

- Costuri mai mici pentru multe companii moldovenești care se vor conforma reglementărilor UE și, în cele din urmă, vor accesa mai ușor piața europeană.
- Pentru unele bunuri: obținerea accesului pe piața UE, în mod special, pentru produsele animale.
- Atragerea atât a investițiilor interne, cât și externe cu scopul de a produce în Moldova și de a exporta în UE.

Astfel, cel mai probabil exporturile moldovenești în UE vor continua să crească și să sprijine dezvoltarea economică a țării.

## **Actuala dezbatere privind orientarea Moldovei**

În aceste circumstanțe, nu este de așteptat ca importanța UE ca partener comercial să fie pusă în discuție. Însă exact acest lucru se întâmplă acum, cu apeluri pentru legături mai strânse cu Rusia și UEE.

În opinia autorilor, există motive pentru care relațiile comerciale cu Rusia să se intensifice și care au avut de suferit în ultimii ani. UEE reprezintă 17% din exporturile Moldovei și, cu siguranță, există potențial pentru creșterea exporturilor.

Cu toate acestea, intensificarea nu trebuie să aibă loc în detrimentul relațiilor comerciale cu UE, din trei motive simple. În primul rând, UE reprezintă  $\frac{2}{3}$  din exporturile moldovenești și nu este util să pui sub semnul întrebării relațiile cu cel mai mare partener comercial. În al doilea rând, potențialul pentru extinderea comerțului cu UEE este limitat, întrucât membrii acesteia au mai puțin de 9% din PIB-ul UE. În al treilea rând, și cel mai important, nu este nevoie să se decidă între UE și UEE. ZLSAC este compatibil cu actualele acorduri de liber schimb cu statele membre UEE. Astfel, Moldova trebuie să încerce să își securizeze comerțul liber atât cu UE, cât și cu UEE.

## **Implicații pentru politica de comerț**

Implicațiile pentru politica de comerț sunt destul de simple. Moldova trebuie să continue armonizarea reglementărilor cu UE în contextul ZLSAC, întrucât acest lucru presupune îmbunătățirea accesului companiilor moldovenești pe marea piață de încredere a UE.

De asemenea, este necesar să se acționeze în ceea ce privește actuala dezbatere privind orientarea comercială. Multe companii – atât naționale, cât și străine – sunt interesate să investească în Moldova pentru a beneficia de salariile mici, forța de muncă calificată și acces liber pe piața UE. Confrunțați cu riscul perceput al unei revizui a ZLSAC, unele companii ar putea amâna sau anula planurile de investiții în Moldova.

Ca atare, actuala dezbatere este în detrimentul investițiilor și bunăstării cetățenilor Republicii Moldova. În consecință, autorii materialului consideră că este foarte important ca oficialii publici să renunțe la dezbaterile dăunătoare privind orientarea comercială a Republicii Moldova.

**Autori:**

Dr Ricardo Giucci, giucci@berlin-economics.com

Woldemar Walter, walter@berlin-economics.com

Articolul în versiunea originală este disponibil la: [http://www.get-moldau.de/wordpress/wp-content/uploads/2017/03/Newsletter\\_40\\_2017\\_GET-Moldova.pdf](http://www.get-moldau.de/wordpress/wp-content/uploads/2017/03/Newsletter_40_2017_GET-Moldova.pdf)